

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: ledorot@pmo.gov.il פרטים נוספים ושאלות בטלפון כוכבית *8840

נא למלא את הפרטים האישיים בנספח ולאשר בחתימתכם את פרסום הסיפור באתר.

יש לשלוח את הנספח בדואר: ת.ד. 2512 מגדלי ויטה בני ברק 5112401 או בפקס: 02-5605034

ניתן לסרוק את הנספח ולהעבירו בדוא"ל בצמוד לשאלון.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: אדלמן	שם משפחה: חיה
-------------------	------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם נעורים: סלחטר	בלועזית Slagter	שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: סלחטר
תאריך לידה: 4.4.1939	מין: נ	שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: לפני המלחמה- חיה במהלך המלחמה- קלרטיי
מקום לידה: הולנד	בלועזית Rotterdam	מקום לידה (ישוב, מחוז): רוטרדם
שם פרטי ושם נעורים של האם: רבקה יטבק (Rebeca Jedwab)		שם פרטי של האב: ליון (Lion)
שם נעורים של האישה: לא רלוונטי	שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה): לא רלוונטי	
מקום מגורים: הולנד	בלועזית Apeldoorn	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה : אפלדורן
חבר בארגון או בתנועה: לא רלוונטי	מקצוע לפני המלחמה: לא רלוונטי	השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: לא רלוונטי
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): גטו באמסטרדם ועיירה בדרום הולנד בשם ברונסום (Brunsum)		
האם היית בגטאות? אילו ומתי? גטו "אמסטרדם ווסט" בשנת		
האם היית במחנות? אילו ומתי? לא		
תאריך השחרור: מאי/יוני 1945	מקום השחרור: בעיירת ברונסום שבהולנד	
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? אפלדורן		האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה? לא

שם האנייה (אם עלה בדרך הים): "מולדת" של ZIM	שנת עליה: 1961	מקומות/מחנות בדרך לארץ:
<p align="center">אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה</p> <p>(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון</p>		
<p>נולדתי בשנת 1939, ברוטרדם שבהולנד. משפחתי מנתה חמש נפשות- היינו שתי בנות וכן. אבא שלי עסק ביהדות בהולנד- הוא היה רב, חזן ומורה. הוא המשיך ללמוד בקונסרבטוריון גם בזמן המלחמה, כל עוד התאפשר. בתקופת המלחמה אמא שלי ז"ל עבדה בבית חולים, באפלדורן בהולנד, כדי לסייע למצב הקשה שנוצר עקב המלחמה. היא טיפלה בפצועים מהמלחמה.</p> <p>הבית שלנו היה דתי מודרני, שמרנו שבתות וחגים. לא היה לנו קשר עם המשפחה המורחבת- אבי היה בן יחיד, והמשפחה של אימי שגרה בגרמניה היגרה לפלשתינה. גם אימי נולדה בגרמניה, אך בזמן ההגירה לפלסטין דרך הולנד היא הכירה את אבי ולכן נשארה בהולנד. אני לא זוכרת כל כך את התקופה שלפני המלחמה, בגלל שהייתי קטנה מאוד. גם אחרי המלחמה לא דיברנו על התקופה שלפני או במהלך המלחמה, כיוון שאבי סרב לדבר על תקופה זו, ולכן אינני יודעת הרבה.</p>		
<p align="center">נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה</p> <p>(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביונדראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקואציה למרכז ברית המועצות):</p>		
<p>גורשנו מהבית שלנו באפלדורן ונדרשנו ללכת לגטו באמסטרדם. קיבלנו את הכתובת המדויקת אליה נדרשנו להגיע ונסענו לשם כל המשפחה- הוריי ושני אחי. בגטו, מהר מאוד לקחו אותי ואת שני אחי לצלב האדום ומשם העבירו אותנו למישהו שפיזר אותנו למקומות שונים.. יאן בוס דאג לפזר 250 ילדים יהודים למשפחות לא יהודיות. פיצלו אותי ואת אחי ולא היינו ביחד. אותי שיבצו אצל משפחה קתולית ללא ילדים, למשך שנתיים. המשפחה טיפלה בי מאוד יפה בכל התקופה הזו, למרות שחליתי כל התקופה במחלת הפוליו והייתי חלשה מאוד. אחותי שהתה בעיירה קרובה, במשפחה מרובת ילדים שגם טיפלה בה יפה ואחי שובץ למנזר ליד אפלדורן וטופל בידי הנזירות. בסוף המלחמה, אחרי שהסתירו אותנו במשך שנתיים, היה מאוד קשה למשפחות להיפרד מהילדים שהסתירו בתקופת המלחמה. ועוד יותר קשה היה לזוג ששמר עלי, להם לא היו ילדים והם החשיבו אותי כבת.</p> <p>את ההורים שלי העבירו יחד למשפחה באמסטרדם והמשפחה הזו הסגירה אותם לגרמנים ולכן לקחו אותם לוסטרבורק, מחנה ריכוז הולנדי, ומשם העבירו אותם לברגן-בלזן. במחנה אמא שלי כל הזמן ניסתה לעזור לאנשים שהיו חולים ובסוף היא נדבקה בעצמה ונספתה מטיפוס בינואר 1945, כשהייתה רק בת 31. במאי 1945, שלושה חודשים אחרי, אבא שלי היה בין אחד הראשונים שהצליחו לברוח משם. הוא גנב אופניים והתחיל לנסוע ולחפש איפה הוא ומי הוא..</p>		
<p align="center">אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ</p> <p>(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):</p>		
<p>אבא שלי הצליח למצוא אותנו דרך הצלב האדום, למרות שברישומים שלהם השמות ותאריכי הלידה שלנו לא היו מדויקים. חזרנו עם אבא לתקופה קצרה לאפלדורן. אבא שלי קיבל עבודה בקהילה היהודית בהנסחדיי ואנחנו היינו צרכים ללכת לבית הספר. גדלנו בלי אמא, אני לא יודעת איך זה לגדול עם אמא, או עם סבא וסבתא. המצב לא היה פשוט ובכל החופשים הייתי צריכה לעבוד, למשל כדי לקנות לעצמי בגדים.</p> <p>אבא שלי סירב לקבל סיוע מההולנדים כפיצוי על המלחמה וטען שהוא יכול לעבוד ולהתפרנס ללא סיוע. ארבע עשרה שנה אחרי המלחמה, אבא שלי התחתן שוב עם אישה, גם אלמנה, שבעלה מת באושוויץ. לאישה היתה ילדה וגרנו כולנו ביחד, אבל</p>		

לא ראינו בה אמא כי אף פעם לא הייתה לנו אמא ולא ידענו מה זה. בגיל 17 עברתי להתגורר בבית חולים בו עבדתי כדי לממן את הלימודים בבית ספר לאחיות שרציתי להתחיל בגיל 18.

סמוך להקמת מדינת ישראל אבא שלי הגיע לביקור בישראל. הוא לא עלה לארץ כי אז היה מאוד יקר לעלות לארץ בגלל המסע הארוך עד לישראל. הוא התחבר לרב גורן ודאג לחיילים היהודים שהשתתפו במצעד "ארבע ימים" - מצעד שנערך בהולנד לכבוד יום השחרור מהמלחמה, ב-5 למאי, ובו השתתפו גם חיילים ישראלים.

בגלל הילודה הרבה של היהודים בהולנד אחרי המלחמה, היו מחזורים גדולים של יהודים שגוייסו לצבא הולנד (סביב 600 חיילים יהודים) ונוצר צורך ברב צבאי ראשי שידאג ליהודים. אבי נבחר לשמש כרב הצבאי הראשון בצבא הולנד. הוא דאג לכשרות האוכל וקיום תפילות.

כנראה בזכות הביקור של אבי בישראל ופעילותו התעוררה בי צינות וכססיימתי את הלימודים הרגשתי חופשיה והחלטתי לעלות לארץ ישראל. עליתי לארץ באוניה בשם "מולדת" של ZIM. בהמשך אחותי עלתה לארץ וגרה פה שנה, כן היא הכירה בחור אמריקאי איתו התחתנה ולכן נסעה לגור עימו בארצות הברית. מספר שנים אחרי גם אחי עלה לארץ והקים פה משפחה.

נא ספרי/י על חייך בארץ

(צינוי דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

בארץ הכרתי את בעלי והתחתנו. יחד הקמנו משפחה - נולדו לנו שלושה ילדים, מהם קיבלנו עשרה נכדים ונין אחד. במלחמה אבא שלי למד להיות חזק כדי לשרוד ולכן הוא כל הזמן אמר לנו שצריך לשכוח את השנים האלו של השואה. אחרי שנים, כשכבר הייתי נשואה והיו לי ילדים התחלתי יותר להתעניין בתקופה הזו של חיי. הסתבר שראש העיר של אמסטרדם גם היה בעיירה בה הוסתרתי בזמן המלחמה. מתוך המאיתיים חמישים ילדים שהוסתרו ע"י הצלב האדום, היו ילדים יהודים שנתרו תקופה ארוכה אצל המשפחות כיוון שהוריהם לא חזרו בסוף המלחמה. אחד מהילדים שנשאר תקופה ארוכה אצל המשפחה שהסתירה אותו ושמר איתה על קשר הדוק, החליט לנסות לאתר את המאיתיים חמישים ילדים שהוסתרו כדי שיוכלו לתת לעיירה הזו מתנה כאות תודה. בגלל שכל הילדים שהוסתרו היו אמורים להיות בוגרים הוא חשב שבאמת יתכן שיוכל לגייס אותם להגיע לעיירה. הוא הצליח לאתר חלק מהילדים בזכות הרשימה שהיתה ליאן בוס והצלב האדום. אני ידעתי שאני צריכה להגיד תודה אז טסתי להולנד, יחד עם אחותי מארצות הברית שגם הוסתרה באזור. חלק מהילדים שהוסתרו באמת הגיעו לעיירה וכולנו תרמנו כסף ליצירת פסל בצורת מגן דוד ממנו יצאו מים עם מספר שמות, כדי להגיד תודה לעיירה הזו אחרי הרבה שנים.

שבועיים אחרי שחזרתי לישראל קיבלתי מכתב מאדם שלא הכרתי שהציג את עצמו כבן דוד של המשפחה שהסתירה אותי. הוא אמר שהוא נכח בפארק, במעמד בו השתתפתי. הוא סיפר שבמעמד שהיה הוא קיווה למצוא את הילדה בת החמש עם הצמות שהכיר וחבל שלא מצא אותי, כי הוא זוכר אותי מהשנים שהייתי במשפחה. הוא כתב שאחרי המעמד בפארק הוא הלך לעירייה כדי לבדוק את שמות המשתתפים בטקס ואז הוא ראה את השם שלי שם. הייתי מאוד מאוד נרגשת מהמכתב הזה. בעלי הציע שנקנה כרטיסים להולנד ונלך לבקר את המשפחה. פגשנו את הבן דוד בהולנד ושם הוא בישר לנו שהאמא ששמרה עלי במלחמה עדיין בחיים. לא ידעתי מה לחשוב... חיים שלמים חיינו בלי אמא.. היא ירדה על כיסא, מאוד מאוד מבוגרת. לצערי היא היתה דמנטית.. אני קראתי לה דודה, ישבתי על ידה ואמרתי לה שחזרתי אליה - לראות אותה. הבן דוד הראה לי את האלבום תמונות שלהם ושם היו שתי תמונות. אחת שלה עם בעלה ואחת שלה איתי. זאת אומרת היא חיכתה לי. אמרתי לאמא הזאת: קלרטיי (השם שלי במהלך המלחמה) חזרה אלייך.

שישה שבועות אחרי שראיתי אותה היא נפטרה. הבן דוד שאני בקשר איתו אמר שהיא חיכתה לי. מספר שנים אחרי המלחמה גם ביקרנו את יאן בוס, שכבר היה מבוגר. רצינו לדעת קצת יותר, חשבנו שאולי הוא יוכל לספק לנו פרטים על התקופה ההיא, אבל בזמן המלחמה הוא דאג בעיקר לכך שכל ילד יקבל מקום לשהות, ולא ידע מעבר. יאן בוס קיבל תואר של חסידי אומות העולם ביד ושם.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

ראיון: רות דינאה, ירושלים, מאי 2015